

Заболотська О. О.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Херсонського державного університету

ОБРАЗ ПЕРШОЇ ЛЕДІ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЗМІ

Анотація. Статтю присвячено особливостям репрезентації образу першої леді нашої країни в засобах масової інформації. Ці джерела мають вагомий вплив на свідомість споживачів та формують нові уявлення про навколишню дійсність. Але події 24 лютого 2022 року значно трансформували мислення всього людства і визначили ролі кожної особистості в цей час. Не оминуло це і політичних персоналій нашої країни, які змінили свої обов'язки під час російського вторгнення в країну. В статті визначено роль першої леді країни в сучасній війні за незалежність України, яку сама Олена Зеленська означила для себе і образ якої привертає увагу світової спільноти і засобів масової інформації. Представлені лінгвістами моделі стереотипного образу сучасної жінки та її ролі у суспільстві, не збігаються з тими трансформаціями, які зазнав образ першої леді під час воєнних подій в країні. Це і зумовило наш інтерес та визначило актуальність обраної теми наукової розвідки. **Мета статті** – виявити особливості репрезентації образу першої леді в англійськомовних засобах масової інформації. **Висновки.** Здійснений аналіз англійськомовних засобів масової інформації довів значний інтерес до особистості першої леді нашої країни, яка виступає в різних образах в реальному спілкуванні з журналістами, політичними діячами та світовими лідерами: матері-берегині, жінки-захисниці, жінки-дипломата, жінки-голосу миру, жінки-феміністки. Інтерпретаційно-текстовий та семантичний аналіз мовних одиниць, представлених у розвідці фрагментів англійськомовних інтерв'ю та статей, уможливив реконструкцію образу першої леді України як миротворця, як символу голосу мира, як обличчя країни, що виборює свою незалежність, обличчя матері, яка страждає втрачаючи своїх дітей, обличчя нації, яка прагне своєї ідентичності, образ жінки, яка привертає увагу світу до страждань українського народу і небезпеки у світі, як дипломата, захисниці прав людини на життя, як маяка української надії, борця за серця та думки співвітчизників, як матері-захисниці, гордості нації, жінки-феміністки, красномовного дипломата, героїні.

Ключові слова: образ першої леді країни, ЗМІ, експлікація.

Постановка проблеми. Сучасне життя ставить виклики перед світовим суспільством щодо трансформації мислення та індивідуальної картини світу. Соціальні, геополітичні та культурні зміни породжують реконструкцію стереотипного мислення та уникнення шаблонів, що заповнили медійний простір. Так, широковідоме уявлення про кожну націю, особистість, гендерну нерівність, зазнало значних метаморфоз і вплинуло на усвідомлення ролі кожного з нас у цьому світі і в цей час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Образ сучасної жінки став у фокусі наукового пізнання таких учених, як-то:

О. Глущенко, О. Заболотська, Я. Каліна, І. Карамішева, О. Кісь, Р. Назарчук, Т. Сукаленко, О. Чибишева.

Однак образ першої леді нашої країни ще не досліджувався скрізь призму сприйняття її зарубіжними політиками, журналістами та світовими лідерами. Що і зумовило нашу зацікавленість специфікою розкриття образу першої леді у англійськомовних ЗМІ та визначило актуальність обраної теми.

Мета статті – виявити особливості репрезентації образу першої леді в англійськомовному медіапросторі.

Виклад основного матеріалу. У наукових розвідках Т. Сукаленко образ жінки розуміється як «багатомірне культурно-значуще соціопсихологічне утворення в колективній свідомості, предметне в мовній формі» [1]. На підставі моделі стереотипного гендерного образу жінки, О. Кісь визначає образи сучасної жінки: «Гламурна жінка / Барбі», «Берегиня», «Жінка-професіонал», «Сильна жінка / Феміністка», «Жінка-інтелектуалка» [2]. Натомість сьогодення в Україні окреслило ті ролі жінки у суспільстві, родині, які є вагомими для підтримки близьких та країни в час війни: жінка-воїн, жінка-захисниця, жінка-мати.

Перша леді нашої країни має статус дружини президента, матері їхніх дітей, доньки, подруги, колеги. Та ролі її у суспільстві протягом воєнного часу розширили місію першої леді як захисниці своєї країни, як миротворця, як захисника прав українських дітей на повернення їх в рідні домівки.

Відома примерка міністр Естонії Кайа Каллас захоплюється чеснотами першої леді та її прагненням привернути увагу всіх світових лідерів до війни в країні для надання допомоги у вирішенні питань захисту українських дітей, що втратили батьків і домівки та повернення їх до рідних: “*What I admire most about Olena Zelenska is her honesty. A screenwriter by profession, she knows how not to mince her words while remaining disarmingly human. She knows what it is like to wake up to see your homeland invaded by an imperialist neighbor; not to know when, or if, you will next see your loved ones; how to find the strength to fight for freedom, despite it all. Like her husband, Zelenska has become a global symbol of resilience. Her leadership in addressing mental health for Ukrainians during war is vital. Her work shining a light on the suffering and deportations of Ukrainian children by Russia.... Estonia has partnered with Zelenska's foundation to build family homes for children whom Russian bombs have turned into orphans. She is remarkable in her attention to detail and her ability to listen. The world should now listen to Zelenska and give Ukraine what it needs to defeat Russia and end the suffering.*” [3]

Номінативні одиниці *a global symbol of resilience* експлікують образ Олени Зеленської як миротворця, як символ голосу мира.

У спогадах кореспондентки та письменниці Рейчел Донадіно про зустріч з першою леді нашої країни, Олена Зеленська предстає як людина з очима повними глибокого суму за країну та сталевим серцем національної гордості: *“When I met her on a recent rainy afternoon in Kyiv, where cafés were busy even amid frequent air-raid sirens, her luminous face and green-brown eyes seemed to capture the range of emotions coursing through Ukraine today: deep sadness, flashes of dark humor, recollections of a safer, happier past, and a steely core of national pride.”* [4]

В розмові з першою леді, французька журналістка усвідомлює ті ролі, які взяла на себе Олена Зеленська під час вторгнення в Україну російських військ: *“There is no script for first ladies in wartime, and so Olena Zelenska is writing her own. But ever since Russia invaded Ukraine, Zelenska has suddenly found herself center stage in a tragedy ... After spending the first months of the war in hiding, Zelenska, has emerged into public view to become a face of her nation – a woman’s face, a mother’s face, an empathetic human face.”* [4]

Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведених уривків та семантичний аналіз словосполучень *a face of her nation, a woman’s face, a mother’s face, an empathetic human face*. експлікує образ першої леді як обличчя країни, що виборює свою незалежність, обличчя матері, яка страждає втрачаючи своїх дітей, обличчя нації, яка прагне своєї ідентичності, образ жінки, яка привертає увагу світу до страждань українського народу і безпеки у світі.

Стійкість духу першої леді вразила кореспондентку: *“These have been the most horrible months of my life, and the lives of every Ukrainian,” she said “Frankly I don’t think anyone is aware of how we have managed emotionally.” What inspires her, she told me, is her fellow Ukrainians. “We’re looking forward to victory. We have no doubt we will prevail. And this is what keeps us going.”* [4]

Як позаштатний представник американської газети, Речел Донадіно не могла не висвітлити візит першої леді України до США: *“She recently traveled to Washington, albeit on an unofficial, unannounced visit, and met with President Biden, first lady Dr. Jill Biden, and Secretary of State Antony Blinken. There, she also addressed Congress, telling a bipartisan group of lawmakers that she was speaking as a mother and daughter, not just a first lady. She showed pictures of Ukrainian children who had been killed by Russian rockets, including a four-year-old with Down syndrome, before amping it up: “I’m asking for something I would never want to ask for: I am asking for weapons – weapons that would not be used to wage a war on somebody else’s land but to protect one’s home and the right to wake up alive in that home.”* [4] Перша леді нашої країни звертається до Конгресу США з проханням надати зброю Україні, але не заради нападу на іншу країну, а захисту безвинних українських дітей, які гинуть від бомбардування: *“In Ukraine, tens of thousands of women have been on the front lines, including in combat, and Zelenska’s role has increasingly turned toward frontline diplomacy. ... The same day Zelenska addressed Congress, Russia’s foreign minister said Russia would consider expanding into further territory if Western countries gave Ukraine more long-range weaponry.”* [4]

Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведених фрагментів інтерв’ю з першою леді, семантичний аналіз словосполучення *frontline diplomacy* експлікують образ першої леді країни як дипломата, захисниці прав людини.

Образ першої леді як дипломата і захисниці представлено і в статті журналістки Аннабель Семпсон: *“She has become a rallying voice in this war. Travelling far and wide to drum up support – meeting royals, world leaders and people with the capacity to assist the Ukrainian war effort. The week Russia’s invasion began, Zelenska shared an image of a Ukrainian flag, and said: ‘My dear people, Ukrainians! I’m looking at you all today: everyone I see on TV, on the streets, on the internet. I see your posts and videos. And you know what? You are incredible. I am proud to live with you and in the same country ... Today I will not have panic and tears. I will be calm and confident. My children are looking at me, I will be next to them and next to my husband and with you. I love Ukraine!’”*

“In September 2021, Zelenska gave a powerful interview while she was in Washington DC. She spoke passionately about her role as First Lady saying: ‘I believe that today we [countries across the world] share a lot of things in common. Common values, ideas, problems.’ She spoke rousingly about soft power and cultural diplomacy between nations and societies. One year into this war, it seems like a comment from a different world and a different time; we can only hope those days of peace and diplomacy will return.” [5]

Семантичний аналіз словосполучень *a rallying voice in this war, cultural diplomacy between nations and societies* імплікують образ Олени Зеленської як голосу миру та дипломатії. Журналістка вражена промовою, яку перша леді висловила в Києві біля собору Святої Софії як вшанування пам’яті загиблих українських дітей: *“The whole country knows your stories, and you are not alone,” she said that day. “You should know that you are important. You were the most important people for your children. So take care of yourself for them. They would like that.” Zelenska and the parents hung bells in the trees, one for each child. “The bells stood for the voices of the innocent children, so they would ring forever and be heard forever,” she said to me. “I was in tears the whole hour I was there.”* [5]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз уривку імплікує образ першої леді як матері-захисниці дітей. Дзвоники метонімічно презентують голоси загиблих дітей, які повинен почути світ і зупинити вбивства.

Образ першої леді як матері, яка хвилюється за ментальне здоров’я нації експлікують номінативні одиниці *suffering from trauma, mental-health practitioners* у представленому нижче фрагменті: *“With Russian missiles falling on civilian targets, Zelenska has also started an initiative to help attend to Ukrainians suffering from trauma. She’s leading an effort to train mental-health practitioners and teach first-line responders, including teachers, pharmacists, social workers, and police officers, to act as counselors. “More generally this initiative looks to improve mental health in the nation,” she said. It’s a modern response to an old-school war of aggression, a response that looks beyond simple survival to the longer-term effects.”* [5]

Як розуміють журналісти з їхніх інтерв’ю з першою леді, Олена Зеленська мріяла про інше життя навіть коли її чоловік став президентом країни. Але війна змінила її мрії та рух життя і вона поклала на себе відповідальність за людей, дітей та їхнє ментальне здоров’я: *“When Zelenska finally emerged into public view, appearing with first lady Jill Biden to visit a shelter for displaced people in western Ukraine on May 8, Mother’s Day, it sent a strong message: She was in the country and working for the common good. This marked a new phase of the war and of Zelenska’s role as first lady – a beacon to her citizenry and a player in Ukraine’s battle for hearts and minds.”* [6]

Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведеного фрагменту імплікує образ першої леді як маяка її нації, борця за серця та думки співвітчизників.

І тут буде доречним навести фрагмент інтерв'ю першої леді США, яке вона дала журналу *Time* після зустрічі з Оленою Зеленською: “U.S. first lady Jill Biden praised Ukrainian first lady Olena Zelenska in the newly published feature in *Time Magazine*, calling her a “warrior for the people of Ukraine”: *A writer who worked behind the scenes, she never asked for a spotlight. A mother of two, she never asked to become the heart of a nation at war. Olena Zelenska didn't expect to become a warrior for the people of Ukraine, but she has answered this call with selfless courage. I met the First Lady last Mother's Day in a small town near the edge of her country, just a few months after Russia's unprovoked war of aggression began. Instinctively, we embraced – two mothers, two nations, coming together for peace. In the strain of her smile, I could see the weight she carried: the sleep lost to the percussion of falling bombs, the tales of atrocities that she would never forget. In her eyes, however, was the fierce determination and dignity that has defined her people. She could take her family and flee. What mother would blame her? Yet, she stays. She stays because freedom and democracy deserve defenders. She stays to show the world that heart and hope can make even the largest tyrant seem small. She stays for her children – for their future, and the future of all Ukrainians. Olena Zelenska is a mother. Protector. The pride of her nation. A beacon of hope for the people she loves.*” [6]

Семантичний аналіз словосполучень *a mother, protector, the pride of her nation, a beacon of hope, warrior for the people of Ukraine* експлікують образ першої леді України як матері-захисниці, борця, гордості нації та маяка надії.

Візит першої леді України до сполучених штатів широко і жваво коментувався в зарубіжних мас-медіа, що створювало певний вплив на свідомість громадян як у США так і в європейських країнах. Так *Associated Press* акцентує увагу на ключових проблемах, які піднімає перша леді на зустрічах з представниками державної влади США: “*State Department spokesman Ned Price said the secretary of state assured Zelenska of the United States' commitment to Ukraine. Blinken also commended her for her work with civilians dealing with trauma and other damage from the war. Zelenska has taken a higher public profile since that meeting. That includes giving more newspaper interviews about Ukraine's struggles and about her projects during the conflict. She has promoted counseling for the millions of Ukrainians now dealing with grief and trauma.*” [6]

Emily Burack в своїй статті підкреслює рішучість Олени Зеленської поширювати медійний вплив і значущість для України підтримки всього цивілізованого світу: “*Since the First Lady meet with Jill Biden in May, Olena Zelenska has taken on a higher profile, and has started giving interviews, and stepped out more in the public eye.*” [7]

Jenny Singer захоплюється першою леді як особистістю, яка небадь до хвороб українських дітей та осіб з певними вродженими вадами: “*As first lady, she has championed women's safety, children's health, and disability access.*” [8]. *Julie Pelipas* підкреслює феміністські риси в іміджі першої леді поряд з особистісним стилем не тільки в одязі, але й в умінні представляти свою риторіку: “*That speech showed Zelenska's style: a tough*

message with a soft look. “She keeps it modern, she keeps it real,” This is also a sign of a modern woman in Ukraine we're not afraid to show that we're stronger, that we're equal with men.” [6]. *Jessica Sager* визначає вагому діяльність першої леді в мирний час і в період російського вторгнення в Україну: “*Olena Zelenska has become an icon of strength and resilience in Ukraine, similarly to her mega-famous husband... Since then, she (like former U.S. first lady Michelle Obama!) made one of her signature initiatives to improve childhood nutrition, developing new school menus with chef Ievgen Klopotenko and providing more resources and food regulations as of 2021... She is also passionate about improving gender equality, reportedly delivering a speech at Ukrainian Women's Congress that aided the country's entry into G7's Biarritz Partnership. She also works to build increased accessibility to healthcare and social and economic success, which are some of the focuses of her work on the “Without Barriers” initiative. She also works to spread knowledge of and fluency in the Ukrainian language around the world, an initiative that likely means more to her now than ever before.*” [9]

Georgetown University News публікує свою думку про першу леді України: “*GIWPS Executive Director Ambassador Melanne Verveer moderated a discussion with Zelenska, who gifted the university with 260 Ukrainian books as part of a project to share Ukrainian literature with libraries around the world: “We're honored to have First Lady Zelenska here with us, during this special visit to Washington, D.C., to share her perspective and reflections on this moment in her country,” said DeGioia at the event. “She has provided invaluable leadership in her role as First Lady and has become an important voice for peace in the international community.*” [10]. Семантичний аналіз словосполучення *an important voice for peace* експлікує образ першої леді як матері-берегині дітей, української ідентичності, жінки-феміністки, красномовного дипломата.

З інтерв'ю з першою леді нашої країни репортер Сара Або з'ясувала роль Олени Зеленської в часи російської воєнної агресії: “*She may not be as well-known as the president, but Ukraine's first lady, Olena Zelenska is just as heroic... in the face of the brutal Russian invasion that has ravaged her country, the former scriptwriter now has a much more serious role. For seven arduous months, she has been Ukraine's envoy to the world, meeting with western leaders to garner support for her people in their darkest hour.*” [11]

Семантичний аналіз лексем *heroic, envoy* експлікують образ першої леді як героїні, посланця світовій спільноті для підтримки Україні у її спротиву проти російських загарбників.

Отже, здійснений аналіз англійськомовних ЗМІ довів значний інтерес до особистості першої леді нашої країни, яка виступає в різних образах в реальному спілкуванні з журналістами, політичними діячами та світовими лідерами. Перша леді представлена в ЗМІ в образі матері-берегині, жінки-захисниці, жінки-дипломата, жінки-голосу миру, жінки-феміністки.

Висновки. Інтерпретаційно-текстовий та семантичний аналіз мовних одиниць, представлених у розвідці фрагментів англійськомовних інтерв'ю та статей, уможливив реконструкцію образу першої леді України як миротворця, як символу голосу мира, як обличчя країни, що виборює свою незалежність, обличчя матері, яка страждає втрачаючи своїх дітей, обличчя нації, яка прагне своєї ідентичності, образ жінки, яка

допомагає чоловіку привернути увагу світу до страждань українського народу і небезпеки у світі, як дипломата, захисниці прав людини на життя, як маяка української нації, борця за серця та думки співвітчизників, як матері-захисниці, гордості нації, жінки-феміністки, красномовного дипломата, героїні.

Література:

1. Сукаленко Т. М. Гендерні стереотипи в мові сучасних ЗМІ. *Проблеми гуманітарних наук* : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія» / ред. кол. Марія Федурко (головний редактор) та ін. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 48. С. 174–183.
2. Кісь О. Жіночий досвід в історії дуже важко звести до ролей жертви, героїні чи зрадниці. URL: https://lb.ua/culture/2017/06/13/368912_oksana_kis_zhinochiy_dosvid.html
3. Kaja Kallas. URL: <https://www.ft.com/womenof2023>
4. Danido Rachel. URL: <https://www.ft.com/womenof2023>
5. Sampson Annabel. URL: <https://www.tatler.com/article/who-is-olena-zelenska-president-volodymyr-zelenskys-wife>
6. Associated Press. URL: <https://www.voanews.com/a/olena-zelenska-ukraine-s-first-lady-on-high-profile-us-trip-/6663981.html>
7. Burack Emily. URL: <https://www.townandcountrymag.com/society/politics/a39944586/ukraine-first-lady-olena-zelenska/>
8. Singer Jenny. URL: <https://www.glamour.com/story/who-is-olena-zelenska-ukraine-first-lady>
9. Sager Jessica. URL: <https://parade.com/1349215/jessicasager/ukraine-president-zelensky-wife-olena-kiyashko/>
10. Georgetown University News. URL: <https://www.georgetown.edu/news/ukraines-first-lady-calls-for-continued-global-attention-on-ukraine-during-georgetown-visit/>
11. Abo Sarah. URL: <https://9now.nine.com.au/60-minutes/meet-olena-zelenska-ukraines-very-brave-first-lady-in-exclusive-interview/79cb2111-631d-4553-825d-e2ec8daeb868>
12. Карамішева І. Д., Назарчук Р., Коханевич І. Портретизація жінки та чоловіка в англійськомовній пресі (на матеріалі рекламних повідомлень у глянцевиx журналах). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2019. № 38. Том 3. С. 73–76.

Zabolotska O. The image of first lady of Ukraine in the English-language mass media

Summary. This article is devoted to the peculiarities of the representation of the image of the first lady of our country in mass media. These sources have a strong influence on the consciousness of people and form new ideas about the surrounding reality. But the events of February 24, 2022 significantly transformed the thinking of all humanity and determined the roles of each person at this time.

This happened to the political personalities of our country, who changed their duties during the Russian invasion of the country. The article defines the role of the country's first lady in the modern war for Ukraine's independence, which Olena Zelenska has defined for herself and whose image attracts the attention of the world community and mass media. The models of the stereotypical image of a modern woman and her role in society which have been presented by linguists do not coincide with the transformations that has changed the image of the first lady during the war in the country. This gained our interest and determined the relevance of the chosen point of scientific research. The purpose of the article is to define the peculiarities of the representation of the image of the first lady in the English-language mass media. The analysis of the English-language mass media proved a significant interest in the personality of the first lady of our country, who participates in real communication with journalists, political figures and world leaders: mother-keeper, women – defender, women – diplomats, women – voices of peace, women – feminists. The interpretative-textual and semantic analysis of language units presented in the fragments of English-language interviews and articles has made it possible to reconstruct the image of the first lady of Ukraine as a peacemaker, as a symbol of the voice of peace, as the face of a country that fights for its independence, the face of a mother who suffers by losing her children, the face of a nation that fight for its identity, the image of a woman who draws the world's attention to the suffering of the Ukrainian people and the dangers in the world, as a diplomat, a defender of human rights, as a beacon of Ukrainian hope, as a fighter for hearts and the opinions of her compatriots, the pride of the nation, as a heroine.

Key words: the image of the first lady of the country, mass media, explication.